

TÉMA

Samoživitelé živoří kvůli vysokým cenám i covidu. Pomoc hledají u nadací i státu

Jsou vyčerpaní, na všech-
no zůstali sami, nemohou
vyjít s penězi a často se
pohybují pod hranici chu-
doby. Rodiče samoživitelé.
Podle expertů z projektu
Neviditelní jde o další so-
ciální skupinu, která pro-
padá státním systémem
pomoci.

Seriál

ZUZANA HRONOVÁ

Osamělí rodiče pečující o ne-
dospělé děti
disponují pouze
jedním pří-
jmem. Nemají často nikoho,
kdo by jim pomohl s výdaji,
domácností nebo péčí o děti.
Nemohou tak najít ani něja-
kou dobře placenou práci,
patří proto spíše do nízkopří-
jmové skupiny. „Domácnosti
vedené samoživiteli, zejména
potom rozvedenými ženami,
vykazují jedny z nejnižších
příjmů přepočtených na jednoho
člena domácnosti. Jejich roční
rozpočet je o 53 tisíc korun
nižší, než kdyby vychovávali
děti s partnerem,“ uvedl šéf
Centra ekonomických a trž-
ních analýz Aleš Rod.
Samoživitelé se proto omezu-
jí jen na to nejnutenější a
nemají žádnou finanční re-
zervu. Sami sebe, své zdraví
a potřeby kladou až na poslední
místo. Jakékoliv neočekávané
výdaje nebo výpadky v příjmech
mohou mít fatální důsledky.
Situaci navíc často komplikují
problémy s vymáháním
dlužného výživného.

VLNA ZDRAŽOVÁNÍ

Pandemie postavení samo-
živitelů výrazně zhoršila.
Zavřené školky a školy ještě
více omezily možnosti obživ-
vy. Místo práce se museli
starat o děti. Ti, kdo pracovali
na dohodu, pak třeba neměli
ani nárok na ošetřovné. Na-
opak je kvůli distanční výuce
čekaly často výdaje navíc.
„Evidujeme zvýšený počet
žádostí o finanční a materi-

Samoživitelé v České republice

» Osamělí rodiče vedou
210 000 českých
domácností.

» Starají se o více
než 336 000 dětí.

» 90 % osamělých
rodičů jsou ženy.

» Pod hranici chudoby
je kolem 40 %
samoživitelů.

» Stát stojí péče o tuto
skupinu až 25,9 miliardy
korun ročně.

KAM SE OBRÁTIT O POMOC:

Klub svobodných matek

Rodinám samoživitelů poskytuje finanční,
materiální a odbornou právní pomoc. Pomá-
há s financemi na zajištění potravin a nákladů
na bydlení, dětem přispívá na obědy ve škol-
kách a školách, letní tábory a vánoční dárky.
„Příjemci pomoci jsou důkladně prověřováni,
spolupracujeme s terénními sociálními pra-
covníky, azylovými domy a pobočkami úřadu
práce,“ uvádí Klub na svých stránkách.

www.klubsvobodnychmatek.cz

Asociace neúplných rodin

Zaměřuje se především na asistenci při
vymáhání alimentů na děti matek samoživi-
telek. Vše je zdarma, včetně služeb advokáta
či exekutora. Radí také, jak se bránit, když
bývalý partner skrývá své peníze a majetek,
jak získat pomoc v hmotné nouzi, přídavky na
děti a další sociální dávky.

www.anr.cz

Fandí mámám

Jde o dobročinný projekt na podporu samoživi-
telek. Cílem projektu je zajistit jim materiální pomoc,
tedy věci, na které jim nezbývají finance – od nové
aktivky přes potraviny po nábytek, zaplatit lze
i zájmový kroužek. Maminkám nabízí ve spolupráci
se spřátelenými organizacemi také odborné po-
radenství v oblastech, jako je vymáhání alimentů,
pomoc při shánění práce nebo při řešení právních
záležitostí.

www.fandimamam.cz

Patron dětí

Jde o charitativní projekt, jehož smyslem
je pomáhat zdravotně a sociálně znevýhodněným
dětem a jejich rodinám. Na svých stránkách zveřejňuje
příběhy dětí a vybírá peníze na jejich zdravotní
pomůcky, rehabilitace, ale také třeba na
školní obědy nebo zájmové kroužky.

patrondeti.cz

FOTO: SHUTTERSTOCK

ální pomoc ze strany samo-
živitelů už třetím rokem, te-
dy od doby vypuknutí pan-
demie,“ potvrdila ředitelka
Klubu svobodných matek
Dana Pavlousková.

Složitá situace pokračovala
i v roce 2022, kdy napjaté
rozpočty musely ustát prud-
ký růst cen potravin a ener-
gií. „Za poslední půlrok jsme
zaznamenali historicky nej-
větší zájem o přihlášení sa-
moživitelů do našeho pro-
jektu. Nejčastějším důvodem
byly právě vnější faktory ja-
ko zdražování a energetická
krize,“ sdělila spoluzaklada-
telka projektu Fandí mámám
Žaneta Slámová. Projekt se
zabývá materiální pomocí
a poradenstvím matkám sa-
moživitelkám.

„Vloni jsme zaznamenali
vůbec největší nárůst. Před-
běžně vyčíslená pomoc naší
organizace přesáhla za mi-
nulý rok rekordních 11,5 mi-
lionu korun,“ potvrdila trend
také Pavlousková. Její Klub
svobodných matek na zhor-

šující se situaci neúplných
rodin reagoval tím, že navýšil
svou částku finanční pomoci.
Snaží se jim přispívat až pat-
nácti tisíci korunami na ná-
jem a energie a až pět tisíců
na potraviny. Samoživitelé
v nouzi mohou o pomoc žá-
dat opakovaně, nejdříve
ovšem tři měsíce od poslední
poskytnuté pomoci.

Počet žádajících o pomoc
se zvýšil před Vánocemi, kdy
maminky řešily, z čeho bu-
dou svátky financovat. „Sa-
moživitelky často vyčerpaly
své rezervy už v průběhu co-

vidu. Příchod další ekono-
mické krize je dostal až na
hranici chudoby, ačkoli
svou situaci do té doby zvlá-
daly,“ pokračovala Slámová.

ŽIVOT VE STRESU

Expert z projektu Neviditel-
ní také připomněl, že fi-
nanční nejistota není to je-
diné, co singl rodiče trápí.
K finančním problémům se
totiž přidává i citové strádání
způsobené stresem, zvýše-
ným tlakem na jednotlivce,
nedostatkem odpočinku
a také chybějícími zdroji, ji-

miž by si zlepšili kvalitu ži-
vota. Samoživitelky většinou
nejezdí s dětmi na víkendy,
na dovolenou či nevyrazí na
kulturní a společenské
akce. „Zažívají pocity viny
a životního selhání. Za svou
situaci se mnohdy stydí. Ne-
mají odvahu říci si o pomoc
anebo to neumí, a tak se ra-
ději snaží s problémy vypo-
řádat samy,“ popsala psy-
choložka Kateřina Brikciová.

Jednorázová materiální
a finanční podpora jim po-
může jen přelstít ob-
zvláště složitý okamžik, ne-
vyřeší ale jejich potíže dlou-
hodobě. Podle Slámové
z Fandí mámám by pomohlo
podpořit zaměstnávání sa-
moživitelů a jejich zvýhod-
nění u zaměstnavatelů, stej-
ně jako zajistit jim hlídání
dětí. „Také bychom vítali
změnu v případě samoživi-
telek, které pobírají dávky
a v případě přivýdělků by o
ně přišly. Systém státní po-
pory nám přijde zacyklený,
nedává matkám velkou šanci

Pomoc v hmotné nouzi

Systém pomoci v hmotné nouzi má podle ministerstva práce
a sociálních věcí **motivovat k aktivní snaze zlepšit svou situaci
a zvýšit si příjem primárně vlastní prací.** „Zákon o pomoci
v hmotné nouzi proto některé druhy příjmů nezahrnuje v jejich cel-
kové výši. Jedná se zejména o příjmy ze závislé činnosti, které jsou
započítány pouze ze sedmdesáti procent podobně jako příjmy z
důchodů. Vychází se z principu, že **kdo pracuje, měl by se mít lé-
pe, než kdyby byl nezaměstnaný,**“ uvedl mluvčí ministerstva Ja-
kub Augusta. Účelem dávek pomoci v hmotné nouzi je podle něj
**pomoc se zajištěním základních životních potřeb v situacích,
kdy jiné řešení není možné.**

Nemocná žena vychovává čtyři děti. Na dávky ale spoléhat nechce

ZUZANA HRONOVÁ

Gabriela (34) sama vychovává
čtyři děti, včetně jednoho posti-
ženého. Přišla o práci a dávky
s výživným jí nepokryly všechny
náklady. Nyní proto nastupuje
do nového zaměstnání, ačkoliv řeší onkolo-
gické i psychické potíže.

S prvním partnerem se poznala na hřišti,
protože oba hráli fotbal. Jejich vztah trval
šestnáct let a mají z něj tři syny: Sebastiana
(17), Pavla (14) Matěje (11). Rozešli se kvůli
partnerově gamblerství. Gabriela potom za-
čala žít s mužem, jehož zná od dětství a měla
s ním dceru Emmu (3). Vztah trval pět let.
Skončil před více než rokem, protože partner
pil alkohol a bil jí i děti. „Prosila jsem
o pomoc i terénní pracovníci, snažila jsem se
vztah udržet a chtěla jsem, aby se partner
léčil. Když došlo k útoky na mě a děti, mu-
sela jsem se vztahu odejít,“ líčí žena.

Pracovala jako projektová manažerka,
a aby zvládla uživit všechny čtyři potomky,
přivydělávala si úklidem. O manažerskou
pozici však přišla v době covidu, zbylo jí

pouze uklízení brzy ráno a večer. Všechny
své úspory rozpustila v nájemném. Aby jí
toho osud nenaložil málo, syn Pavel trpí
mozkovou obrnou a jí samotné se nedávno
vrátilo problémy s rakovinou. Pobírala dá-
vky v hmotné nouzi, ale nyní jejich čerpání
ukončuje. „Dávky umožňují pouze přežít.
Při rostoucích cenách nájmu, energií
i potravin s nimi nemohu jako sa-
moživitelka vyjít,“ říká. Rozhodla
se proto najít si novou práci
i přesto, že jí nedávno lékař
odhalil další prekarcinom
a bude se muset znovu léčit.
„Jsem v nájmu, starám se sa-
ma o čtyři děti a všechno se
stále zdražuje. Nemám na vý-
běh,“ vysvětluje.

O dávky pomoci v hmotné
nouzi usilovala půl roku, než vše
vypapírovala. Situaci jí prý komplikoval
fakt, že je Slovenka, a tedy cizinka. Stát jí
vypočítal dávky ve výši šestnáct tisíc korun
měsíčně, ale nájem jí stojí dvacet tisíc. K to-
mu dostává výživné na tři syny ve výši
5200 korun a 2500 na dceru. „Jenže to jsou

v dnešní době směšné sumy, když z toho
máte platit třeba i školku pro malou nebo
zdravotní pomůcky pro postiženého syna,“
popisuje.

Každý měsíc se snažila nějak vyjít, nepře-
konatelný problém pro ni však znamenaly
mimořádné výdaje. „Například nedávno
nám praskla palanda. A já samozřejmě
nemám sedm tisíc navíc. Tehdy mě
zachránily finance od Fandí
mámám. Projekt mi pomohl
i se zaplacením vánočních
výdajů. Nebyť nadací, nevím,
co bych si počala, protože
můj účet už je v minusu,“
vypráví.

Rozhodla se proto najít si
novou práci, což ale nebylo pro
matku samoživitelku od čtyř
dětí jednoduché. Naštěstí jí jedna
z nadací nabídla pomáhat v jejich
e-shopu a prodávat oblečení pro děti v jejich
nově otevřeném prodejně.

Problémy ve vztahu a později enormní
stres, jak zvládne sama uživit rodinu, se po-
depsaly na jejím fyzickém i psychickém

zdraví. Dodnes dochází za psychologičkou.
Ta jí prý radí, aby nepracovala a odpo-
čívala, jinak to její tělo nezvládne. „Ale já
opravdu nemám jinou možnost,“ říká Gab-
riela. Velký stres zažívala i jako projektová
manažerka. Ten jí, jak sama věří, při prodá-
vání dětského oblečení odpadne. „Nechci
být v dluhích a nechci se pořád doprošovat
nadací. Ale nechci také stále omezovat své
děti a říkat jim, co všechno si nemůžeme
dovolit,“ uzavírá samoživitelka.

Seriál Neviditelní

- Redakce Deník.cz přichází se **seriálem Nevi-
ditelní**. Spojila v něm síly se stejnojmenným
projektem, který se snaží upozornit na různé
skupiny Čechů propadávajících systémem ve-
řejné pomoci a **zlepšit jejich situaci**.
- Je jich **1,3 milionu** a jsou pro systém zkrátka
neviditelní.
- O podporu se **nemohou či neumí přihlásit**
nebo se prostě stydí.
- Každý týden vás seznámí s další skupinou lidí
vyčleněných ze společnosti.

„Nechci
být v dluhích
a nechci se pořád
doprošovat nadací.
Ale nechci také stále
omezovat své děti
a říkat jim, co všech-
no si nemůžeme
dovolit.“

ZDROJ: NEVIDITELNI.CZ